

N:o 3/1938.

LAGUTSKOTTETS betänkande N:o 3/1938 med anledning av landstingsmannen Ewald Häggbloms m.fl:s petition om åtgärd för ändring av kommunala vallagen.

Med anledning av förenämnda petition, varöver landstinget inbegärt lagutskottets utlåtande, får utskottet vördsammast framhålla följande: Uppenbarligen vidlådes den kommunala vallagens stadganden om bildande av valförbund av vissa bristfälligheter, vilka kunna medföra sådana konsekvenser, som petitionärerna påpekat. Emellertid är utskottet för sin del icke alldeles övertygat om, att det vore lyckligt att vidtaga den av petitionärerna påyrkade lagändringen, enär tillvägagångssättet vid de kommunala valen kan tänkas bliva mer komplicerat, än önskvärt är. Frågan synes vara av den vikt och betydelse, att utskottet anser sig böra förorda dess hänskjutande till landskapsnämnden för allsidig prövning och undersökning.

Vad däremot beträffar de gällande bestämmelserna om inkallande av suppleant till fullmäktige finner utskottet visserligen, att kommunala vallagens och kommunallagens stadganden icke överensstämmer med varandra, men något skäl till ändring av den ena eller andra av dessa lagar synes icke förefinnas.

Ifrågavarande stadganden lyda: (kommunala vallagen § 43 mom. 1) "Om medlem av fullmäktige dör eller i följd av bortflyttning eller annan laga eller av fullmäktige godkänd orsak avgår, innan tiden för hans uppdrag är ute, eller är på grund av skäl, som av fullmäktige godkännes, för minst två månaders tid förhindrad att delta i fullmäktiges göromål, bör fullmäktiges ordförande i hans ställe inkalla första därtills ännu ej i anspråk tagna suppleant från den enkla röstgrupp, för vilken den avgångna eller förhindrade varit vald." (kommunallagen för landskommuner- na § 17 mom. 3.) "Är medlem av fullmäktige genom laga förfall förhindrad att övervara utlyst sammanträde, anmäla därom till ordföranden, som i fall fullmäktige annars icke bleve beslutföra, äger att till sådant sammanträde inkalla ersättare."

Kommunallagen för landskommunerna medgiver sålunda en större rätt att inkalla suppleant, än den kommunala vallagen förutsätter. Längre än kommunallagen synes man i detta avseende icke kunna gå. Vore förhållandet

det omvända, kunde man tänka sig nödvändigheten av en lagändring för bringande av de båda lagstadgandena i konformitet med varandra, men som saken nu ligger till, synes en lagändring alldeles överflödig.

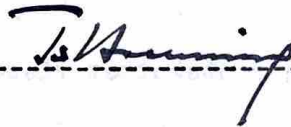
Utskottet föreslår därför vördsammast,

att landstinget ville giva landskapsnämnden i uppdrag att taga under övervägande, huruvida tillräcklig anledning finnes för ändring av den kommunala vallagen i av petitionärerna åsyftat avseende samt att till landstinget inkomma med av utredningen betingad framställning, men

att landstinget ville låta förslaget, för så vid detta rör gällande stadganden om inkallande av suppleant till fullmäktiges sammanträden, förfalla.

Mariehamn den 24 februari 1938.

På lagutskottets vägnar:

Närvarande i utskottet: Tor Brenning, Herman Mattsson, Hugo Johansson, Johannes Holmberg och Jonatan Sjöblom.

nr: 27/1938

Till Ålands Landsting.

Enligt undertecknades åsikt äro vissa punkter i den i landskapet gällande kommunala vallagen sådana, att en revision av nämnda lag vore påkallad. Detta gäller i främsta rummet bestämmelserna om bildande av valförbund. Som känt ingås dylikt förbund endast på sådant sätt, att de valmansföreningar, som önska samverka, upptaga i främsta rummet på sina listor en och samma kandidat. Men denna grund för bildande av valförbund förorsakar ofta påtaglig orättvisa vid fastställandet av valresultatet, vilket vi önska belysa med följande exempel:

Fem byar, ~~XXXXX~~ A, B, C, D och E vilja vid ett fullmäktigeval samarbeta. Alla byar äro i det närmaste lika stora och anse sig berättigade att i fullmäktige placera en man, och varje by besluter därför att gå fram med egen lista. Det gäller nu att ena sig om det samflande namnet, och redan härvidlag begynna svårigheter, förorsakade av de oändamålsenliga bestämmelserna om ingående av valförbund. Slutligen enar man sig om att ta huvudkandidaten från byn A som ~~1~~ första man på alla listor, och valförbundet är bildat. Vid valet erhåller var och en av de fem listorna så många röster, att en kandidat från varje avskiljes. Listan från byn B har erhållit det högsta antalet röster, och på denna lista förklaras sålunda den gemensamma kandidaten vald, medan hans namn avföres ~~1~~ från de övriga listorna, från vilka sålunda kandidaten nr 2 väljes. Alltså blir den by, vars inbyggare avgåvo det högsta antalet röster, orepresenterade, medan alla övriga sätta in en man var i fullmäktige, byn A till på köpet två.

Exemplet är konstruerat, men ungefär liknande fall förekommo vi senaste fullmäktigeval.

§ - - -

Bestämmelserna i landskapets kommunallag och kommunala vallagen angående inkallandet av suppleant i förhindrad fullmäktigs ställe äro icke med varandra överensstämmande. Detta sakförhållande har i en del fall givit upphov till meningsskiljaktigheter och stridigheter inom kommunalförvaltningen. Lagarna borde förty bringas i konformitet

254 med varandra.

Undertecknade anhålla därför vördsamt,

att Landstinget ville giva landskaps-
nämnden i uppdrag att taga ovanstående
synpunkter under övervägande och till
Landstinget inkomma med nödigbefunna
förslag till lagändringar.

Mariehamn, den 21 februari 1938.

.....
Ewald Haggblom
.....

.....
Carl Bengtson
.....